

umiddelbart henvender sig til historikeren; eksempelvis: dataindsamling på grundlag af eksisterende datasamlinger, attitydemålinger, indholdsanalyse, kausalanalyse og modeller. Også andre afsnit vil imidlertid være inspirerende i mange retninger. Som forfatterne meget rigtigt siger: »Der er tillige det praktiske aspekt, at selv om en metode i særlig grad dyrkes i tilknytning til en bestemt videnskab, vil man ofte med fordel kunne anvende den pågældende metode i beslægtede videnskaber. Dette gælder en række af de metoder, der er medtaget i denne fremstilling«.

Bogen har en række litteraturhenvisninger, ikke mindst til arbejder, der har anvendt de enkelte metoder. Som teksten undertiden er vel kortfattet, så ville bogen nok have vundet i pædagogisk værdi (i hvert fald til selvstudium), hvis den i højere grad, end tilfældet er, nøjere havde gennemgået en række undersøgelser og analyseret disses metoder. Der burde nok også – men det hører muligvis hjemme andet sted i undervisningen – have været et afsnit om den tekniske side af sociologisk undersøgelsesteknik.

Vagn Dybdahl

Bernt Schiller og Birgitta Odén: Statistik för historiker. (Almqvist & Wicksell, 1970, 306 s.).

I 1960'erne har diskussionen om kvantitativ metodes anvendelse inden for historieforskningen været levende. Som det har været fremhævet, er problemstillingen dog ikke ny; et kvantitativt materiale har tit været grundlaget for forskningen. Når interessen for kvantitativ metode i det sidste årti har været stigende, er der flere årsager; økonomisk og social historie

har været genstand for øget opmærksomhed, og dermed har massedata som kildegrundlag fået en mere central placering. Hertil kommer, at den elektroniske databehandling har åbnet mulighed for en omfattende bearbejdelse af et stort materiale samtidig med, at forskningsøkonomien kan opretholdes.

For nogle har det imidlertid været skuffende at arbejde med kvantitativt materiale; ofte er det jo således, at historikerens statistiske grundstof aldeles ikke tilfredsstillende de krav, en statistiker må stille; f. eks. kan det indsamlede materiale bag en foreliggende talserie være kasseret eller forsvundet, så en nøje kritik på enhedsplanet er udelukket. Bl. a. af den grund har de mest entusiastiske tilhængere af kvantitativ metode, der har villet forandre historie til en eksakt videnskab, ikke fået vind i sejlene. Naturligvis kan man som historiker ikke forkaste et materiale, fordi det ikke kan efterprøves så nøje som et materiale, indsamlet i nutiden. Derfor har behovet for en lærebog, der fremstiller den statistiske metode i historisk metodisk sammenhæng, været stort.

»Statistik för historiker« må siges at imødekomme kravene. Bernt Schiller og Birgitta Odén har delt arbejdet mellem sig således, at Schiller har skrevet 170 sider om »Statistik för historiker«, mens Odén har bidraget med 110 sider om »Historisk statistik«.

Schiller har med sine indledende fire kapitler om kildekritik og andre metodiske problemer etableret forbindelsen mellem historieforskningen og den indføring i statistiske problemer, som de følgende elleve kapitler byder på. I fremstillingen anvendes i udstrakt grad eksempler fra den historiske forskning, og hvert kapitel er for-

synet med omfattende litteraturhenvisninger. Af indholdet kan der være grund til at fremhæve det instruktive kapitel om databehandling, der bl. a. beskriver forskellige former for ind-datamateriale.

I Birgitta Odéns afdeling er 70 sider anvendt til en omfattende nordisk bibliografi; her er medtaget væsentlige publikationer samt fremstillinger, bygget på statistisk materiale, og opdelt på de fem nordiske lande. Som

indledning til bibliografien har forfatteren behandlet historisk statistisk kilde materiale og de kildekritiske problemer, der rejser sig ved behandlingen af det. Endvidere er der afsnit om befolkningsstatistik, social, økonomisk og politisk statistik.

Endelig er bogen udstyret med et register, der understreger dens præg af at være fuldt så meget en håndbog som en lærebog.

Ib Gejl